

REDAKČNÍ ÚVODNÍK / EDITORIAL COMMENT

Osmičkový rok v české orálně-historické komunitě

Pavel Mücke

Podobně jako já i mnozí čtenáři i čtenářky tohoto časopisu s největší pravděpodobností pociťují (doslova na „vlastní kůži“) značnou intenzitu pomyslných biorytmů oslav a připomínek osmičkových (či půlkulatých „trojkových“) výročí českých a československých moderních a soudobých dějin. Jak se však jeví rok 2018 v perspektivě života minulého a současného komunity českých orálních historiček a historiků, již je tento časopis unikátní komunikační platformou?

Z pohledu institucionálního do druhé dekadý své existence vstoupila Česká asociace orální historie (COHA), její vedení po dlouhých letech opustily poslední a (již značně „okoukané“) tváře z časů zakládání tohoto stavovského sdružení (např. já sám) – a na začátku března si COHA zvolila své nové vedení včele s Jiřím Hlaváčkem. Nové výkonné a revizní orgány, jsou schopny dát asociaci novou energii a, jak pevně doufám, povedou ji úspěšně do budoucna, skrze výzvy i nástrahy „tekutého světa“, „doby post-faktické“ a také éry pokračující „digitální revoluce“. Nelze také nepřipomenout, že v rámci březnové valné hromady byly také „Zlatým diktafonem“ oceněni zástupci dorůstající orálněhistorické generace, žáků a studentů základních, středních a vysokých škol, kteří se jali soutěžit o nejlepší studentskou práci v oboru orální historie. Šíře témat i značná kvalita mnoha zúčastněných prací dává dobrý příslib k tomu, že i za pár let bude náš oblíbený „nástroj“ a přístup k poznávání nedávné minulosti (ale i současnosti) v dobrých rukou.

Na začátku června tohoto roku se svého sedmnáctého pokračování dočkal workshop na hradě Sovinci, tradiční to příležitost k setkávání a k výměně zkušeností a nápadů nad začínajícími či probíhajícími orálněhistorickými projekty a výzkumy. Vedle účasti řady nových participujících se do kruhu účastníků se po drobné odmlce – způsobené kariérním „životaběhem“ a službě oboru i „veřejnému blahu“ na vysokých politicko-exekutivních a manažerských postech – zapojili také zástupci generace „otců

zakladatelů“ tohoto setkání (Miroslav Vaněk, Pavel Urbášek, ale též sovinecký ex-kastelán Pavel Zástěra). Byl by to zároveň i více než symbolický návrat „otců zakladatelů“ české orální historie opět mezi „svě“.

Také na mezinárodní scéně se jeví být osmičkový rok více než bohatým, neboť řada z nás zažila velké konferenční podniky organizovaných spřátelenými asociacemi v zahraničí: International Oral History Association (IOHA) a Oral History Association (OHA). Na půdě finského Jyväskylä se v červnu 2018 uskutečnil jubilejní dvacátý kongres IOHA, čímž nejenže IOHA jako organizace definitivně stvrdila svůj přechod do třetí dekády své existence, ale konání kongresu jakožto orálněhistorické „olympiády“ symbolicky přiblížilo účastnice a účastníky z řad globální orálně historické komunity „severským“ počátkům těchto setkávání načatých v roce 1996 ve švédském Göteborgu. V kanadském Montrealu v říjnu 2018 se pak uskuteční historicky první společný mezinárodní meeting americké OHA a kanadské Canadian Oral History Association (CANOHA), což bude vůbec poprvé, kdy se OHA vydá se svým pravidelným setkávání „do zahraničí“. Jak vidno, i pro spřátelené globální a mezinárodní mají osmičkové roky své nesporné významy.

A čím konkrétně přispěje do osmičkového soukolí letošní první číslo našeho časopisu? Studie mladé slovenské historičky a antropoložky Kataríny Mlichové, jež v současné době působí jako doktorandka na FHS UK v Praze, se snaží zprostředkovat obraz dvou zaniklých obcí z oblasti Kysuce, jejichž obyvatelé byli nuceni ustoupit stavbě vodního díla Nová Bystrica. Na tento podnětný příspěvek z oblasti regionálních dějin a lokální paměti navazuje studie Matúše Krátkého, doktoranda s UP v Olomouci, jež se zabývá obsahovou analýzou a dobovému kontextu vzpomínání Anny Prchlíkové na život v regionu jihovýchodní Moravy první poloviny dvacátého století. Autorovi tato sonda posléze umožňuje obecněji uvažovat dat fenoménem formování identit a sebeidentifikace s širšími společenstvími. Bohemista Pavel Nečas, jež v současné době působí na Lékařské fakultě UK v Hradci Králové, čtenářky a čtenáře seznamuje s velmi citlivou, a přitom doposud neprobádanou problematikou vzpomínek soudních lékařů a zamýšlí se nad peripetiemi a úskalími výzkumu této velmi specifické socio-profesní komunity. V poslední studii se zakladatelka SOHI (a časopisu Memo), historička Naděžda Morávková věnuje analýze kolektivní paměti obyvatel jihoafrického regionu kwaZulu-Natal, jež se váže k místní osobnosti historika a

MEMO 2018/1

posléze i náčelníka Johna Dunna. Touto studií tak doznává obsahu časopisu velmi podnětné (a žádoucí) transnacionální rozměry.

Právě fenomén paměti, paměti, a jejích proměn jsou pomyslnou červenou nití, jež spojuje nejen samotné příspěvky tohoto čísla, ale definuje také náš vztah k problematice výročí, včetně těch „osmičkových“. Tedy nezbývá než si přát, ať nám paměť (podobně jako oheň) nevládne, ale naopak slouží, a to co nejlépe! Všem čtenářkám a čtenářům přeji inspirativní počtení a hezký zbytek léta!